

Länstyrelsen
Värmland

ERSÄTTNING ENLIGT 37 OCH 37A §§

Länstyrelsens återrapportering av uppdrag 26 enligt
regleringsbrevet för 2021

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Förberedande arbete inför utlysning	1
1.2	Länsstyrelserna arbete för att främja ett jämställdhetsperspektiv i insatser	4
1.3	Samverkan	4
2	Avslutade, sökta och beviljade insatser 2021	5
2.1	§37-insatser som avslutats under 2021	5
2.2	§37-insatser som beviljats under 2021	9
2.3	§37a-insatser som avslutats under 2021	12
2.4	§37a-insatser som beviljats under 2021	15
3	Samlad bedömning	18
3.1	Påverkan av pandemin	18
3.2	Beredskap och kapacitet	19
3.3	Samverkans roll i mottagandet av nyanlända och asylsökande	19
3.4	Utvecklingspotential	20
4	Avslutande kommentarer	21
5	Bilagor	22

1 Inledning

Enligt 2021 års regleringsbrev ska länsstyrelserna redogöra för vilka insatser som ersättning enligt 37 och 37a §§ förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar har lämnats och redovisa en bedömning av resultaten, i vilken utsträckning som insatserna når kvinnor respektive män samt framgångsfaktorer och utvecklingsområden.

Länsstyrelsen i Värmlands län ska samordna redovisningen och lämna en samlad rapport för samtliga länsstyrelser, med bilagda rapporter per länsstyrelse. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 25 februari 2022.

Länsstyrelserna fördelar medel till kommuner och kommunalförbund enligt 37 och 37a §§ i ersättningsförordningen (2010:1122). Medel som fördelas enligt 37§ får lämnas till kommuner och kommunalförbund för insatser för att skapa beredskap och tillräcklig mottagningskapacitet för nyanlända utlänningar, och för att utveckla samverkan mellan kommuner och andra organ i syfte att underlätta etableringen i samhället.

Medel som fördelas enligt 37a § i ersättningsförordningen får lämnas till kommuner för att stärka och utveckla verksamhet med flyktingguider och familjekontakter. Insatserna får lämnas för insatser riktade till nyanlända utlänningar, och sedan 2016 även för insatser riktade till asylsökande. Insatserna ska syfta till att:

- underlätta etableringen i samhället
- skapa nätverk
- stödja språkinlärning, eller
- ge socialt stöd till ensamkommande barn

Beslut i enlighet med 37a § ersättningsförordningen fattas av Länsstyrelsen i Jönköpings län, medan beslut i enlighet med 37 § samma förordning fattas av respektive länsstyrelse.

1.1 Förberedande arbete inför utlysning

1.1.1 Information om medlen till kommuner och kommunalförbund

Länsstyrelserna använder befintliga regionala nätverk för att kontinuerligt sprida information och kunskap om statsbidrag §37 och §37a. Dessa nätverk är ofta utvecklade för integrationsfrågor men det finns även exempel där länsstyrelser använder bredare nätverk med relevanta aktörer. De nätverk som används för detta syfte har ofta deltagare från både offentlig sektor och civilsamhället.

Därutöver anordnar länsstyrelserna även informationsmöten/träffar för intresserade aktörer i samband med planerade utlysningar. Vid dessa informationsmöten delas information om prioriteringar för statsbidragen samt information och vägledning angående jämställdhet, barnrätt och mänskliga rättigheter. På några länsstyrelser har även Migrationsverket och Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) fått möjlighet att delta och bidra med relevant information vid informationsträffarna.

Länsstyrelsernas hemsidor, sociala medier, nyhetsbrev och utskick till kommuner och civilsamhälle är andra kommunikationskanaler som används för information om utlysningar och inbjudan till möten och utbildningar om statsbidragen.

Under 2021 har länsstyrelserna med anledning av pandemin i huvudsak anordnat digitala möten med relevanta nätverk och enskilda projektägare.

För att säkerställa samordnat integrationsarbete har även länsstyrelserna ett nära samarbete med andra regionala aktörer, och i något fall innebär denna samverkan även en gemensam integrationsstrategi med struktur för uppföljning.

För att underlätta kommunikationen mellan projektägare och andra involverade aktörer har flera länsstyrelser sammanställt projektkataloger över beviljade insatser inom §37, §37a och TIA. Projektkatalogerna har varit uppskattade och fungerat som ett verktyg i kommunikationen angående statsbidragen för integration.

Länsstyrelsen i Kronoberg sammanställde [*Utveckla tillsammans – Utvecklas tillsammans 2021*](#) med presentation av samtliga vid tidpunkten pågående aktuella insatser i februari och augusti. Publikationen har sammanställts för att inspirera kommuner och civilsamhälle till nya insatser, och för att underlätta samverkan mellan pågående och kommande insatser. Länsstyrelsen i Kronoberg upplever att sammanställning har underlättat spridning av lärande insatser och samverkan mellan olika insatser och parter, vilket varit av stor vikt under pandemin när möjligheten till fysiska möten varit begränsad.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har sammanställt en projektkatalog som omfattar insatser finansierade via statsbidragen §§ 37, 37a och TIA under åren 2018–2021. Projektkatalogen synliggör statsbidragsfinansierade insatser i länet och möjliggör att fler kommuner inspireras att söka medel för statsbidragsfinansierade insatser. Länsstyrelsen i Västra Götaland använder även projektkatalogen som ett verktyg för arbetet med jämställdhetsintegrering, via översikt av hur jämställdhetsperspektivet kan införlivas under olika steg i projektprocessen.

1.1.2 Regionala behovsanalyser och prioriteringar

Länsstyrelsernas behovsanalyser grundas i ett aktivt deltagande i relevanta nätverk kopplade till både offentlig sektor och civilsamhälle. Kunskapen om lokala och regionala behov fördjupas ytterligare i samband med sammanställning och analys av den årliga lägesbildenkäten som skickas ut till samtliga kommuner i landet.

Informationen kompletteras via intern samverkan med sakkunniga inom jämställdhet, barns rättigheter, mänskliga rättigheter, föräldrastöd och folkhälsa. Vid några länsstyrelser har behovsanalysen även kompletterats ytterligare utifrån specifika teman såsom demokrati eller friluftsliv under 2021.

För ytterligare fördjupning av behovsanalysen har exempelvis Länsstyrelsen Skåne upprättat en regional referensgrupp där lokala och regionala aktörer deltar 4 gånger/år. Arbetet med en extern referensgrupp har bidragit till att Länsstyrelsen Skåne kunnat utveckla egna utvecklingsområden som finansär.

I Stockholm har Länsstyrelsen även nyttjat granskningsrapporten från Förenta nationernas mänskliga rättigheter kommitté samt länets uppfyllelse av Agenda 2030 (främst mål 4,5,8,10,16) vid beslut angående inriktning och prioriteringar i länet.

Vid planering av utlysning och kopplad information till relevanta aktörer tar länsstyrelserna även hänsyn till behovet av regional spridning av insatserna för att i största möjliga mån säkerställa tillgänglighet för målgrupperna.

1.1.3 Prioriteringar §37-medlen

Under året har länsstyrelserna fortsatt prioriterat insatser som syftar till att utveckla samverkan i syfte att underlätta etablering i samhället för nyanlända. Samverkan i detta sammanhang innebär samverkan kommuner emellan, samverkan mellan kommun och civilsamhälle eller samverkan mellan kommun och annan myndighet. Denna prioritering syftar till utveckling av samverkan mellan kommuner och andra aktörer i etableringens olika delar, exempelvis samhällsorientering, praktik, utbildning etcetera.

Den nationella prioriteringen har inneburit ett stort fokus på utveckling av samverkan i de insatser som beviljats finansiering via §37. Men med grund i regional behovsanalys samt förutsättningar och behov har flera Länsstyrelser valt att även använda regionala prioriteringar.

Under året har följande exempel på regionala prioriteringar funnits inom §37:

- Flera länsstyrelser har prioriterat etablering på arbetsmarknaden, några av dessa med speciellt fokus på kvinnor med kort utbildningsbakgrund.
- Länsstyrelsen i Västra Götaland har prioriterat personer ur målgruppen med kort utbildning och långsam språkprogression.
- Länsstyrelsen i Halland har fortsatt prioriterat arbetet kopplat till nyanlända som fått uppehållstillstånd enligt den så kallade gymnasielagen.
- Länsstyrelsen i Södermanland har dels prioriterat samarbetsprojekt mellan flera kommuner, dels insatser som främjar nyanländas digitala deltagande i samhället

1.1.4 Prioriteringar §37a-medlen

Under 2021 var, liksom de tre föregående åren, insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn prioriterade. Insatser som stödjer språkinläring för denna målgrupp prioriterades särskilt.

I övrigt så prioriterades även insatser där:

- Insatsen sker tillsammans med idéburen sektor
- Kontakten med samverkande part/-er är etablerad.

Alla länsstyrelser har hanterat utlysning av §37a-medel i enlighet med ovan prioritering.

I flera fall har den långsiktiga prioriteringen inneburit ett allt större fokus på föräldrastödsinsatser för nyanlända och mer utvecklad samverkan på regional och nationell nivå med länsstyrelsernas uppdrag kring föräldrastöd.

Länsstyrelsen Stockholm har särskilt fokuserat på uppsökande lågtröskelinsatser för föräldrar samt insatser som främjar målgruppens delaktighet i det svenska förenings- och friluftslivet.

1.2 Länsstyrelserna arbete för att främja ett jämställdhetsperspektiv i insatser

Länsstyrelserna uppger att jämställdhetsperspektivet kontinuerligt har lyfts som en viktig faktor i utformning, planering och genomförande av insatser. För att stödja kommunerna och övriga samverkande aktörer i samband med ansökan biläggs ett särskilt stöddokument för jämställdhetsanalys till ansökan. Dokumentet beskriver hur utmaningar på jämställdhetsområdet kan kartläggas och analyseras. Länsstyrelsernas formulär för ansökan och rapportering har utformats för att säkerställa jämställdhetsintegrering i alla steg av en insats planering och genomförande.

Länsstyrelsernas sakkunniga i jämställdhet involveras i stor utsträckning vid utlysning- och informationsmöten för att informera och utbilda om jämställdhetsintegrering. Vid flera länsstyrelser deltar de även vid beredning och bedömning av ansökningar. Efter insatser beviljande erbjuder flera länsstyrelser även stöd och vägledning i jämställdhetsfrågor. Länsstyrelserna bidrar med stöd och möjliggör kompetensutveckling under såväl utveckling av ansökan som genomförande av insatser.

Ett fåtal länsstyrelser lyfter att man särskilt prioriterat insatser som haft ett tydligt jämställdhetsperspektiv och där organisationerna belyste, beaktade och analyserade jämställdhet. Andra länsstyrelser har med utgångspunkt målgruppens utsatthet och situation prioriterat insatser som fokuserar på att öka kvinnors möjlighet till deltagande i samhälle och arbetsliv.

Vissa länsstyrelser formulerar också krav som rör jämställdhetsperspektivet vid beslut om statsbidrag. Vilket innebär att avslagsbeslut delvis kan motiveras med en svagt underbyggd jämställdhetsanalys.

Utöver jämställdhet så samverkar medarbetare som arbetar med statsbidragen i stor utsträckning med sakkunniga inom barnrätt och mänskliga rättigheter på respektive länsstyrelse. Några av länsstyrelserna har även formaliserat samverkan vid bedömning och hantering av insatser.

1.3 Samverkan

För ytterligare förstärkning av helhetsperspektiv och förbättrad effektivitet arbetar länsstyrelserna kontinuerligt med fortsatt utveckling av samverkan internt och externt.

För att främja fortsatt utveckling av samverkan med kommuner och andra aktörer, inklusive civilsamhället anordnar länsstyrelserna kontinuerliga erfarenhetsutbyten och nätverksträffar. Som tidigare beskrivet är denna samverkan viktig i alla delar av statsbidragshanteringen.

På många länsstyrelser samordnas informationsträffar och hanteringen av statsbidragen §37, §37a och TIA, internt för ökad effektivitet.

Flera länsstyrelser har under året utvecklat tydligare strukturer för intern samverkan inom integrationsarbetet och länsstyrelsernas sakkunniga inom jämställdhet, mänskliga rättigheter, barnets bästa, föräldrastöd.

1.3.1 Pandemipåverkan

I likhet med 2020 har restriktioner på grund av coronapandemin inneburit att länsstyrelserna i stor utsträckning har fått använda digitala verktyg för såväl information som stöd till projektägare under löpande insatser. Med anledning av pandemin har även länsstyrelserna i större utsträckning beslutat om bifall vid ansökningar om förlängning av insatser.

Begränsade möjlighet till fysiska möten och projektbesök har inneburit att många länsstyrelser valt att fokusera på dialog med respektive projektägare i samband med del- och slutredovisning.

Länsstyrelserna beskriver att dessa anpassningar säkerställt en fortsatt god uppföljning av insatsers genomförande. Många länsstyrelser uppger dock att restriktioner till följd av pandemin försvårat bredare interaktion, dialog och samverkan.

Några länsstyrelser lyfter även att målgruppernas behov av stöd och utbildning inom digitalisering ökat till följd av den ökade digitalisering under pandemin. Detta behov har haft visst genomslag vid beviljande av nya insatser under året.

2 Avslutade, sökta och beviljade insatser 2021

2.1 §37-insatser som avslutats under 2021

Enligt länsstyrelsernas rapportering avslutade och slutrapporterades 99 insatser runt om i landet under 2021. Majoriteten av insatserna som avslutades under året beviljades under 2019, medan resterande insatser i huvudsak beviljats 2018 eller 2020.

Bland de avslutade insatserna var en tydlig majoritet riktad till nyanlända med uppehållstillstånd. Andelen insatser som omfattar målgruppen ensamkommande barn är relativt liten (12st). Några av insatserna som avslutats var inriktade mot målgruppen ungdomar som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd via den så kallade gymnasielagen

2.1.1 Insatsernas inriktning

En sammanställning av de insatser som avslutats under 2021 visar att de vanligast förekommande syften i insatserna var samverkan, arbetsmarknad/sysselsättning och hälsa.

Länsstyrelserna har i sina sammanställningar av avslutade insatser kunnat ange flera syften med insatserna. Majoriteten av de insatser som avslutats under 2021 har haft flera närliggande eller kompletterande syften, vilket innebär att antalet i tabellen nedan inte summeras till det totala antalet insatser (99).

Kategori	Antal
Samverkan	47
Arbetsmarknad/sysselsättning	35
Hälsa	32

Bostäder/bosättning	22
Samhällsorientering	22
Sfi/vuxenutbildning	8
Ökat flyktingmottagande	4
Övrigt	6

2.1.2 Resultat av insatser som avslutats 2021

2.1.2.1 Samverkan

Under 2021 har 47 insatser med syftet samverkan avslutats. Som tidigare beskrivet är det möjligt att ange flera syften med en insats vilken innebär att majoriteten av dessa insatser riktats mot att utveckla samverkan inom ett specifikt verksamhetsområde. Ungefär hälften av de 47 insatserna har även syftet arbetsmarknad/sysselsättning.

Länsstyrelsernas redovisningar beskriver samverkan som avgörande för utveckling av beredskap och kapacitet gällande mottagandet av nyanlända. Resultaten från de insatser som avslutats under 2021 indikerar att statsbidragen varit en viktig katalysator för vidareutveckling av förvaltningsövergripande samverkan i kommuner, samverkan mellan kommuner, samverkan med civilsamhälle, samverkan med privata/offentliga bostadsbolag och i några fall med Arbetsförmedlingen.

I flera län har ett antal av de insatser som avslutats under året genomförts i bred samverkan mellan flera kommuner. Länsstyrelsen i Gävleborg bedömer att denna typ av samverkan varit en stor framgångsfaktor när det gäller förmågan att upprätthålla god kvalitet och säkerställa att det finns god kapacitet när det gäller mottagande av nyanlända i länet.

De insatser som genomförts i samverkan mellan flera olika aktörer har generellt redovisat goda resultat, och flera länsstyrelser påvisar även att en relativt stor del av den samverkan som utvecklats under insatsen även fortsätter efter avslutad finansiering via §37-medel. Insatserna har i olika stor grad bidragit till nya arbetssätt och metoder som är långsiktigt hållbara.

2.1.2.2 Arbetsmarknad/sysselsättning

En stor del av de insatser som avslutades under 2021 har haft syftet ”Arbetsmarknad/sysselsättning”. Som tidigare beskrivits har en relativt stor andel av dessa insatser genomförts i samverkan mellan flera aktörer vilket bidragit till utveckling av nya samverkansformer som bidrar till förbättrade möjligheter för målgrupperna.

Utöver aktiviteter för utveckling av strategisk samverkan har många av insatserna även omfattat genomförande av aktiviteter för konkret stöd till målgruppen. Dessa insatser och aktiviteter har i huvudsak fokuserats mot kapacitetsstärkande av målgruppen i form av tillgång till språkträning, träffar/studiebesök hos arbetsgivare, CV skrivande och så vidare.

Flera av de insatser som avslutats under 2021 fokuserade på att rusta individer med kort utbildningsbakgrund, via språkträning och andra former av

arbetsförberedande aktiviteter. En del av dessa insatser var speciellt utformade för att nå och stödja kvinnor ur målgruppen.

I insatsen ”Jobbdagar på Reveljen” fick målgruppen nyanlända möjlighet att möta representanter för det lokala näringslivet men även fördjupad information om bristyrken, offentliga jobb och sommarjobb. Utöver detta fick deltagarna kunskap och träning i att skriva CV. Andelen kvinnliga deltagare var hög och arrangören hade medvetet valt kvinnliga förebilder med migrationsbakgrund för inspiration. Ett moment under aktiviteterna var kartläggning av kompetenser där, Länsstyrelsen Västernorrlands projekt *Integration och tillväxts* kompetenscatalog användes, samt flertalet studiebesök anordnades.

I projektet ”Arbetsförberedande insatser” såg kommunen ett tydligt behov av att jobba med de i målgruppen som stannar kvar i Jokkmokk. Kommunen upplever att projektet har rustat deltagarna och de har haft ett tydligt jämställdhetsperspektiv under projektets gång för att belysa arbetslivskultur bland annat avseende yrken, lön och föräldraledighet. I relation till detta har insatsen behandlat våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och barnkonventionen som blivit lag.

I Halland har de insatser som avslutats haft fokus på att stärka mottagningskapacitet kopplat till de ungdomar som sedan tidigare fått uppehållstillstånd enligt gymnasielagen. I ett initialt skede har de avslutade insatserna främst berört olika former av boendelösningar i samverkan med en ideell organisation. Det initiala behovet handlade till stor del om olika bostadslösningar men skiftade därefter till att mer beröra insatser som främjade målgruppens inträde på arbetsmarknaden, kunskap om svenska samhället men också moment som syftade till att främja individernas hälsa. Sammanfattningsvis syftade avslutade insatser som berör målgruppen gymnasieungdomar till att verka som ett stöd under studietiden i samband med etablering på arbetsmarknaden.

2.1.2.3 Bostäder/bosättning

Under åren 2017, 2018 och 2020 har insatser som rör bosättning och privatpersoners bostäder samt utveckling av boendelösningar varit särskilt prioriterade inom §37-medlen. Vilket innebär att en stor andel av de slutrapporterade insatserna som beviljades dessa år innefattar detta syfte.

Länsstyrelsernas redovisningar innehåller följande exempel på framgångsrika insatser kopplat till syftet Bostäder/bosättning:

- Länsstyrelsen i Stockholm beskriver hur §37-medlen varit ett viktigt bidrag i kommunernas arbete för utveckling av varaktiga arbetsformer för likvärdigt stöd till nyanlända. I Stockholms stad arbetade tre olika stadsdelar fram en metod med ett tillhörande bostadsvägledningsmaterial som idag är implementerat i stadens hela mottagningsstruktur och används i möten med målgruppen. I Nacka har flera verksamheter så som socialtjänst, arbetsmarknad samt i viss mån föreningslivet varit involverade i utvecklingen av en ny bostadsvägledning. Projekten har tydliggjort intern ansvarsfördelning vilket har bidragit positivt till kommunernas beredskap och stärkt deras mottagningskapacitet. Vidare har projekten understött mer enhetlig och tydlig kommunikation gentemot målgruppen och ett mer likvärdigt mottagande. Idag är bostadsvägledningen det huvudsakliga verktyget som används av

kommunerna för att främja en långsiktig bostadsförsörjning för anvisade nyanlända vilket aktualiserat det, som på senare år, uppmärksammats som s.k. social dumpning.

- Två av de insatser som avslutats i Jämtlands län har bidragit till att utbudet av privata hyresbostäder har ökat och målgruppen har därmed kunnat bosätta sig i kommunerna i trygga boendelösningar. Detta resultat har bland annat uppnåtts via insatser för information och stöd till privata hyresvärdar, matchning av nyanlända och privata hyresvärdar/bostäder samt att de ensamkommande barn som fått uppehållstillstånd via gymnasielagen alla fått trygga boendelösning tack vare samverkan mellan civilsamhälle och kommun.

2.1.2.4 Jämställdhet

Som tidigare beskrivits inkluderar länsstyrelserna ett jämställdhetsperspektiv i alla delar av §37-medelshanteringen. Effekten av detta arbete tydliggörs även i länsstyrelsernas årsrapportering kopplat till insatser som slutrapporterats under 2021. En stor andel av de avslutade insatserna har haft ett tydligt jämställdhetsfokus kopplat till genomförande av operativ verksamhet och/eller mer strategiskt arbete för utveckling av rutiner och arbetssätt.

2.1.3 Implementering i ordinarie verksamhet

Länsstyrelserna redovisar att de insatser som finansierats via §37-medlen i stor utsträckning implementeras helt eller delvis i ordinarie verksamhet efter insatsen avslutats.

Medlen möjliggör verksamheter av olika karaktär vilket innebär att en del av insatserna är av utredande och metodutvecklande karaktär och därmed inte syftar till fortsatt implementering. I dessa fall är den långsiktiga ambitionen snarare att använda de erfarenheter som gjorts och formalisera nya former av samverkan i enlighet med statsbidragets syfte.

Länsstyrelsernas erfarenheter visar att det insatser som har störst möjlighet till fortsatt implementering efter insatstidens slut bygger på etablering av hållbara samverkansformer och bred förankring i delaktiga kommuner.

2.1.4 Framgångsfaktorer

De insatser som avslutats under 2021 har överlag givit goda resultat och på olika sätt bidragit till ökad beredskap och kapacitet i mottagandet av nyanlända.

De framgångsfaktorer som beskrivs i länsstyrelsernas årsrapporter är i stor utsträckning samstämmiga och betonar bland annat följande aspekter:

- Länsstyrelserna möjlighet att via §37 stimulera samverkan på olika nivåer är mycket viktigt för upprätthållande och utveckling av kommunernas kapacitet och beredskap
- Bred och förankrad samverkan mellan lokala/regionala aktörer bidrar ofta till god spridningseffekt och långsiktigt hållbara resultat.
- Insatser som genomförs i välfungerande samverkan med Arbetsförmedlingen har generellt bidragit till goda resultat kopplat till syftet Arbetsmarknad/sysselsättning.

- Vid Länsstyrelsen i Skåne har insatser i kommuner med väl förankrad strategisk ansats för sitt mottagande varit mer framgångsrika, framförallt när det gäller insatser inom arbetsmarknadsområdet. Gemensamt för dessa arbetsmarknadsprojekt är att de lyckats nischa sina insatser i det glapp som uppstått till följd av Arbetsförmedlingens pågående reformering.

2.2 §37-insatser som beviljats under 2021

Under 2021 fanns 40 miljoner kronor att ansöka om inom ramen för §37-medlen. Via regionala utlysningar och nationell omfördelning har totalt 39 762 995 kronor fördelats, 237 005 har återbetalats.

Summa att fördela	40 000 000
Sökt summa	65 789 954
Sökkvot	1,64
Inkomna ansökningar	77
Beviljade ansökningar	64

2.2.1 Målgrupp för insatserna

Alla insatser som beviljats under 2021 omfattar målgruppen nyanlända med uppehållstillstånd, fyra av insatser har specifikt fokus mot nyanlända ungdomar som fått uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. I sju av de insatser som beviljats ingår även målgruppen ensamkommande barn.

2.2.2 Beviljade §37-insatsers inriktning

En sammanställning av de insatser som beviljats under 2021 visar att drygt hälften av insatserna har syftena arbetsmarknad/sysselsättning och/eller samverkan.

Kategori	Antal
Arbetsmarknad/sysselsättning	35
Samverkan	34
Samhällsorientering	10
Sfi/vuxenutbildning	5
Hälsa	4
Bostäder/bosättning	2
Ökat flyktmottagande	1
Övrigt	8

2.2.2.1 Arbetsmarknad/sysselsättning

Ungefär hälften (35) av de insatser som beviljats under 2021 omfattar syftet arbetsmarknad/sysselsättning. De insatser som beviljats syftar generellt till att förkorta tiden för individens etablering och att öka förutsättningarna för egenförsörjning.

Hälften av de insatser som beviljats med syftet arbetsmarknad/sysselsättning omfattar även syftet samverkan och fokuseras därmed mot utveckling av olika typer av strategisk samverkan. De insatser som beviljats med dessa två syften fokuseras i huvudsak mot samverkan inom/mellan kommuner och med civilsamhället.

Samverkan med Arbetsförmedlingen och utmaningar kopplat till omorganiseringen av densamma en viktig aspekt vid bedömning och genomförande av insatser kopplat till syftet arbetsmarknad/sysselsättning. I länsstyrelsernas redovisningar redovisas både positiva exempel där välutvecklad samverkan med Arbetsförmedlingen skapar förutsättningar för goda resultat. Men samtidigt påvisar länsstyrelserna i flera län att osäkerhet och otydlighet kopplat till Arbetsförmedlingens omorganisation återkommande lyfts av kommuner och andra involverade aktörer.

I sin redovisning lyfter Länsstyrelsen Skåne att bristfällig samverkan med Arbetsförmedlingen lyfts i många av de ansökningar som beviljats under 2021. I dessa fall bidrar §37-medlen i strävan att finna nya former för samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen utifrån förutsättningarna. Att Arbetsförmedlingen finns med, åtminstone som en passiv part har varit viktigt i beredning av ansökningarna, då Arbetsförmedlingen fortsatt har ett samordnade ansvar för individens etableringsplanering.

Flera av de insatser som beviljats med syftet arbetsmarknad/sysselsättning inriktas särskilt mot målgruppen nyanlända kvinnor, ofta med fokus på utveckling av språkkunskaper för att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden. Länsstyrelser har även beviljat arbetsmarknadsinsatser med fokus på andra utsatta grupper såsom individer med misstänkt kognitiv problematik eller nyanlända som beviljats uppehållstillstånd enligt gymnasielagen.

Nedan följer några exempel på arbetsmarknadsinsatser med speciellt fokus på en del av målgruppen nyanlända:

- Länsstyrelsen i Uppsala beviljade bland annat insatsen *Kommunikativ svenska inom praktisk verksamhet* som kombinerar utveckling av språkkunskaper med arbetsmarknadsinsatser för underlättande av etablering. I planeringen avser projektägaren att 75 procent av projektets deltagare skall vara kvinnor, då denna grupp har specifika behov av planerad insats.
- De insatser som beviljats av Länsstyrelsen i Stockholm har ett tydligt arbetsmarknadsperspektiv. Beviljade insatser syftar att skapa förutsättningar för Stockholms stad att i samverkan med andra kommuner och civilsamhällesaktörer utveckla insatser för målgrupperna nyanlända, nyanlända ungdomar samt nyanlända unga kvinnor. Samtliga projekt samverkar med Stockholms stads medlemsnätverk Integrationspakten som samlar över 300 stora och små organisationer från privat näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor.
- Länsstyrelsen i Kalmar har beviljat två insatser som syftar till att stödja ungdomar som omfattas av gymnasielagen men i dagsläget inte har

möjlighet att uppnå kraven för permanent uppehållstillstånd. Insatserna fokuserar på utmaningar kopplat till psykisk ohälsa och skapa vägar till arbetsmarknaden.

- Länsstyrelsen i Västra Götaland prioriterade vid årets utlysning av §37-medel individer med kort utbildning och långsam språkprogression. Denna prioritering gav goda resultat och innebär att flertalet av de insatser som beviljades i länet fokuseras mot kvinnor och vidarebosatta kvotflyktingar som står långt ifrån etablering och arbetsmarknad. En stor andel av de insatser som beviljades §37-medel handlar om olika former av språkfrämjande insatser för snabbare etablering av speciellt utsatta delar av målgruppen nyanlända.

2.2.2.2 Samverkan

Under 2021 har drygt hälften av de insatser som beviljats (34) syftet samverkan, som tidigare beskrivet har en stor andel (24) andel av dessa insatser även andra syften och inriktas då mot utveckling av samverkan inom till exempel arbetsmarknad och/eller samhällsorientering.

Länsstyrelserna bedömer fortsatt att vidareutveckling av samverkan är avgörande för att säkerställa kapacitet och beredskap för mottagande och etablering av nyanlända. De insatser som beviljats under 2021 visar att samverkan är en viktig prioritering vid bedömning och hantering av insatser inom §37-medlen.

De insatser som beviljats vid bland annat länsstyrelserna i Gävleborg och på Gotland fokuserar på fortsatt utveckling av regional samordning och har planerats i nära regional samverkan.

Flera länsstyrelser har beviljat insatser med fokus på utveckling av bred samverkan med andra myndigheter och lokalt civilsamhälle. Länsstyrelsen i Jämtland betonar att ett socialt hållbart samhälle bygger på att olika aktörer inom såväl offentlig som privat sektor engagerar sig för att underlätta nyanländas etablering.

Några andra exempel på beviljade insatser med syftet samverkan följer nedan:

- Länsstyrelsen i Kronoberg har 2021 beviljat insatsen *SO Kronoberg* som syftar till vidareutvecklad samverkan mellan kommuner och civilsamhället avseende samhällsinformation för asylsökande och samhällsorientering för nyanlända. Sju av länets åtta kommuner deltar i insatsen under samordnad ledning av Växjö kommun. Insatsen är nära kopplad till arbetet hos involverade parter med regional samverkan och länets strategiska regionala överenskommelse (SÖK). Den är även nära kopplad till utvecklad och pågående samverkan mellan parter i länet som arrangerar samhällsinformation respektive samhällsorientering med ett tydligt helhetsperspektiv. I nära samarbete med länsstyrelsens integrationsteam samverkar insatsen med pågående insatser finansierade via TIA och §37a.
- Länsstyrelsen i Örebro har beviljat ett projekt med Laxå kommun som syftar till utveckling av ny strategisk plan för flyktingmottagande och integration. Målet är att fler nyanlända varaktigt bosätter sig i Laxå och etablerar sig på arbetsmarknaden. Insatsen sker i samverkan mellan flera förvaltningar inom kommunen. Länsstyrelsen ser mycket positivt på insatsen som bidrar till kommunens aktiva arbete på strategisk och politisk nivå och fortsatt kan vara en inspirationskälla för andra kommuner i dessa frågor.

2.2.2.3 Ytterligare exempel på §37-insatser som beviljats under 2021

Flera av de insatser som beviljats under 2021 fokuserar på grundläggande digital kompetens för målgruppen. I takt med ökad digitalisering av samhällsfunktioner för stöd och service till målgruppen har behovet av denna typ av insatser ökat, vilket även framgår vid en sammanställning av de insatser som beviljats under 2021. De insatser som beviljats med detta fokus har delvis olika utformning men syftar alla till att minska riskerna för digitalt utanförskap för målgruppen.

2.3 §37a-insatser som avslutats under 2021

Enligt länsstyrelsernas redovisningar har sammanlagt 124st §37a insatser avslutats och slutrapporterats under 2021. Ungefär hälften (65) av dessa insatser beviljades under 2019. Resterande insatser beviljades 2017 (4), 2018 (29), 2020 (24) och 2021 (2).

2.3.1 Målgrupper

Majoriteten av de insatser som slutrapporterades riktades mot målgruppen nyanlända (74st), resterande insatser riktades mot målgruppen nyanlända och asylsökande och nyanlända (25 st). Ett mindre antal insatser (18st) omfattade målgruppen ensamkommande barn, men då ofta tillsammans med någon av övriga nämnda målgrupper.

2.3.2 Avslutade §37a insatsers inriktning

Likt tidigare år visar en sammanställning av resultaten från de insatser som avslutats under året att §37a-medlen varit viktiga i arbetet med framgångsrik integration, underlättande av etablering och för fortsatt utveckling av samverkan mellan kommunerna och det civila samhället.

De §37a-insatser som avslutats under året har utifrån ett målgruppsperspektiv bland annat bidragit till att upprätta arenor för socialt nätverksbyggande, ett mer jämställt föräldraskap, förbättrade språkkunskaper och stöd för inträde på arbetsmarknaden. Några av de insatser som avslutats har varit specifikt inriktade mot ungdomar som omfattas av så kallade gymnasielagen, dessa insatser har varit ett viktigt verktyg i arbetet med att underlätta etablering och möjliggöra permanenta uppehållstillstånd för denna del av målgruppen.

Länsstyrelserna ser fortsatt positivt på möjligheten att inom §37a-medlen kunna bevilja insatser till en bred målgrupp av asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Denna möjlighet skapar förutsättning för arbete utifrån helhetsperspektiv och underlättar individens möjlighet att gå från asylsökande till etablerad nyanländ.

Insatserna som avslutats under året omfattar en stor bredd av olika strategier och metoder samtidigt som beslutade prioriteringar har haft ett stort genomslag i insatsers genomförande och resultat.

2.3.3 Samverkan med civilsamhället

En stor majoritet (93st) av de insatser som slutrapporterats under året genomfördes i samverkan med civilsamhället. Samarbete och samverkan med civilsamhället är enligt länsstyrelsernas redovisningar en tydlig framgångsfaktor vid genomförande av insatser inom §37a-medlen. Via samverkan med civilsamhällen skapas möjligheter till nya former av samverkan och målgrupperna

får via insatserna ett bredare kontaktnät, kunskap och kapacitet som bidrar till förbättrade möjligheter till integration och etablering.

Organisationer i civilsamhället är vana vid att arbeta med personer som står långt från arbetsmarknaden och har ofta ideella resurser som kan komplettera beviljad insats. Insatser som bedrivs i samverkan med civilsamhället har dessutom goda möjligheter att nå målgrupper som annars inte tar de av det offentliga utbud, vilket skapar möjligheter för civilsamhället att vara en brygga över till kommunala verksamheter.

En annan positiv effekt av samverkan är att civilsamhällets roll i samhället stärks, genom att dess insatser för målgruppen synliggörs, och att dess kunskaper och erfarenheter tas till vara. Samarbetet med kommunen kan dessutom ge ett stöd som bidrar till att kvaliteten i redan befintlig verksamhet höjs.

2.3.4 Föräldralediga och personer med små barn

Sedan 2018 har länsstyrelserna prioriterat insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn. Under 2021 slutrapporterades 80 insatser som riktar sig till föräldralediga och andra personer med små barn.

En stor majoritet av de insatser som avslutats under året har varit framgångsrika och på olika sätt bidragit till förbättrat föräldraskapsstöd, utökat socialt kontaktnät, förbättrade språkkunskaper och förbättrad hälsa för målgruppen föräldralediga och andra personer med små barn.

Länsstyrelsernas åiterrapportering visar att det är övervägande kvinnor som deltar i dessa insatser, men det finns även flera exempel på framgångsrika insatser med mer jämn fördelning av kvinnor och män. I sina åiterrapporteringar lyfter länsstyrelserna återkommande vikten av kontinuerligt arbete med jämställdhetsanalys kopplat till insatser för föräldralediga. Flera länsstyrelser beskriver både möjligheter och utmaningar kopplat till ökad involvering av män i insatser som riktas mot föräldralediga.

Nedan följer några exempel på resultat från avslutade insatser som riktats mot föräldralediga och andra personer med små barn:

- En stor andel av de insatser som avslutats har bidragit till utveckling av föräldrautbildning och föräldrastöd. Dessa insatser omfattar bland annat uppsökande verksamhet för tillitsskapande och minskade trösklar till tillgängliga verksamheter såsom öppen förskola, kulturanpassade föräldraskapskurser på målgruppens språk, pappagrupper och insatser för att ökat föräldraengagemang i barnens skol- och fritidsaktiviteter.
- Länsstyrelsen i Uppsala beskriver i sin åiterrapportering en avslutad insats i Östhammars kommun. Under insatsen har kommunen med underlag från hembesök och djupintervjuer med kvinnor som av olika anledningar befinner sig i hemmet mot sin vilja genomfört en kartläggning för att identifiera vilka individuella utmaningar kvinnorna står inför. Med utgångspunkt i kartläggningens resultat har kommunen sedan utvecklat stödande insatser för att främja kvinnornas deltagande i samhällslivet.

2.3.5 Implementering i ordinarie verksamhet

Länsstyrelsernas åiterrapporteringar visar att en stor andel av verksamheten som genomförts i avslutade §37a insatser helt eller delvis övergår i kommunens eller

övriga aktörers ordinarie verksamhet efter projektavslut. Gedigen förankring hos projektägaren och ev. samarbetspartners samt insatser som genomförts i anslutning till befintliga verksamheter har generellt störst möjligheter att leva vidare efter avslutad finansiering via §37a-medel.

Några länsstyrelserna beskriver i sina återrapporteringar utmaningar kopplat till möjligheterna för implementering i ordinarie verksamhet. I dessa fall beskrivs detta som ett viktigt fokusområde för det fortsatta arbetet med §37a medlen.

2.3.5.1 Pandemipåverkan avslutade §37a-insatser

Pandemin och kopplade restriktioner har haft stor påverkan på en stor andel av de insatser som slutrapporterats under 2021. Länsstyrelserna har med tanke på omständigheterna utökat möjligheterna till förlängning av insatser men även kontinuerligt uppmanat och uppmuntrat till anpassning för att säkerställa fortsatta insatser för målgrupperna.

Dessa omständigheter har till viss del försämrat måluppfyllelsen och även inneburit en ökning av andelen insatser som avslutats med krav på återbetalning. Samtidigt visar återrapporteringarna från länsstyrelserna att majoriteten av insatserna med nödvändiga anpassningar kunnat genomföras och slutrapporteras med goda resultat trots pandemin. Kommunerna och civilsamhället har visat på stor flexibilitet och kreativitet för att hitta metoder och omställning som tillsammans med möjlighet till förlängning av insatser ofta möjliggjort fortsatt verksamhet för målgrupperna.

2.3.6 Framgångsfaktorer

Enligt länsstyrelsernas redovisningar har de insatser som avslutats under året överlag haft goda resultat och bidragit till att stärka och utveckla verksamhet med flyktingguider och familjekontakter.

Som tidigare beskrivits har prioriteringen av föräldralediga och andra personer med små barn haft stort genomslag i arbetet med §37a - medlens. I linje med denna prioritering är resultaten och kopplad analys av framgångsfaktor också kopplad till utveckling av stöd för denna målgrupp.

I sina redovisningar lyfter länsstyrelserna bland annat följande framgångsfaktorer:

- Länsstyrelserna beskriver genomgående samarbete och samverkan med civilsamhället som en tydlig framgångsfaktor vid insatser finansierade via §37a. Insatser som genomförs i samverkan med civilsamhället bidrar till utveckling av nya former för samverkan där respektive parts kapaciteter och resurser kompletterar och förstärker varandra.
- Gedigen förankring och aktivt deltagande från såväl projektägare som eventuella samarbetspartners är en framgångsfaktor vid genomförande av insats. Det bidrar även till ökad långsiktighet och möjlighet till implementering i ordinarie verksamhet efter insatsen avslutats.
- Under coronapandemin har kommunernas och civilsamhällets flexibilitet och kreativitet för att hitta lösningar för anpassning utifrån restriktioner varit en framgångsfaktor för goda resultat
- I sina redovisningar lyfter flertalet länsstyrelser att inkludering av målgruppen i planering och genomförande av aktiviteter är viktigt för framgångsrikt genomförande av insatser.
- Länsstyrelsernas kontinuerliga arbete med jämställdhets- och barnperspektiv bidrar till högre kvalitet och medvetenhet hos

projektägarna. Vilket även är en framgångsfaktor för ökad integrering av jämställdhet och rättighetsperspektiv vid genomförande av insatser.

2.4 §37a-insatser som beviljats under 2021

Under 2021 tilldelades länsstyrelserna 51 miljoner kronor inom ramen för §37a. Av dessa beräknades 40 miljoner kronor användas för insatser som särskilt riktar sig till eller underlättar deltagandet för föräldralediga och andra personer med små barn.

Sammanställning §37a-medlen

Summa att fördela	51 000 000
Sökt summa	84 530 108 ¹
Sökkvot	1,66
Inkomna ansökningar	125
Beviljade ansökningar	109

Medlen var liksom tidigare år, översökta och intresset för §37a- medlen bedöms vara fortsatt stort runtom i landet, liksom behovet av verksamheter relaterade till flyktingguider och familjekontakter.

2.4.1 Målgrupper

Insatser inom §37a-medlen kan inriktas mot målgrupperna nyanlända, asylsökande och ensamkommande barn. En stor majoritet (98st) av de insatser som beviljats under året är riktade mot nyanlända. Målgruppen asylsökande ingår i 27 av de insatser som beviljats, alla dessa insatser omfattar även målgruppen nyanlända. En liten andel av insatserna (6st) riktas enbart eller även mot målgruppen ensamkommande barn.

2.4.2 Beviljade insatserns inriktning §37a-medlen

Som tidigare beskrivits har länsstyrelserna under året beviljat insatser i linje med de givna prioriteringarna. Utöver insatser med tydligt fokus mot samverkan med civilsamhället och/eller föräldralediga och andra personer med små barn har flera länsstyrelser lyft följande inriktningar och teman:

- Flera länsstyrelser har betonat att regional behovsanalys visat på målgruppens utmaningar kopplat till digitalisering av allt fler tjänster och verksamheter i samhället. Trenden kopplat till digitalisering har förstärkt ytterligare under pandemin vilket ofta innebär stora utmaningar för målgrupperna inom §37a-medlen. För att hantera denna utmaning har länsstyrelserna under året beviljat ett antal insatser som fokuserar på stöd och utbildning i digitala verktyg och tjänster.
- Vid några länsstyrelser har man med anledning av friluftslivets år valt att fokusera specifikt på friluftsliv under årets utlysning och bedömning av insatser. Detta har inneburit att de länsstyrelser har beviljat ett flertal

¹ Sökt summa omfattar även nationell insats Föräldraskap Sverige

insatser som syftar till att skapa förutsättningar för målgrupperna att delta i friluftaktiviteter.

- Under året har flera arbetsmarknadsinsatser i samverkan med civilsamhälle och lokalt näringsliv beviljats. Några av dessa insatser fokuserar på de ungdomar som fått uppehållstillstånd via den så kallade gymnasielagen.

2.4.2.1 Nationell insats

Under 2021 beviljade Länsstyrelsen i Jönköping §37a-medel för insatsen *Föräldraskap Sverige*. Insatsen är en fortsättning på tidigare nationell insats och genomförs av Stockholms stad i samverkan med BRIS. Via Föräldraskap Sverige erbjuds nyanlända och utrikesfödda föräldrar ett målgruppsanpassat samhällsorienterande föräldraskapsstöd i grupp. Samtidigt skapas en arena för diskussion och utbyte av erfarenheter och möjlighet att öka kunskapen om vilket stöd som finns för föräldrar och familjer i svenska samhället. Under 2019–2021 utvärderades Föräldraskap i Sverige med goda resultat av forskare på Centrum för Epidemiologi och Samhällsmedicin inom Stockholm läns landsting och Karolinska Institutet.

Projektparterna ämnar gemensamt förvalta, utveckla och uppdatera metodmaterial och utbildningsinsatser inom Föräldraskap Sverige, samt säkerställa att programmet utvärderas. Beviljad insats syftar till att skapa förutsättningar för nationell förvaltning och nationell spridning och genomförande av Föräldraskap Sverige i fler kommuner. Utmaningar kopplat till långsiktig finansiering kvarstår då landets kommuner har begränsade möjligheter att bidra till hållbar finansiering av nationell förvaltning. Med länsstyrelserna som aktiv dialogpart utvärderas olika strategier för att säkerställa fortsatt nationell verksamhet efter avslutad finansiering via §37a-medel.

Länsstyrelsen i Jönköpings län bedömer att insatsen är en viktig del av länsstyrelsernas arbete för att stärka nyanlända och asylsökandes möjligheter till föräldraskapsstöd och föräldrautbildning. Den nationella insatsen har initierats och följs upp i nära samverkan med nationella samordnaren för länsstyrelsernas uppdrag inom föräldraskapsstöd.

2.4.2.2 Samverkan med civilsamhället

Liksom tidigare år genomförs en tydlig majoritet av insatserna i samverkan med civilsamhället. Enligt sammanställning från länsstyrelsernas redovisningar genomförs 77 av de beviljade insatserna i samverkan med civilsamhället.

I sina redovisningar beskriver länsstyrelserna att det finns ett fortsatt stort intresse för samverkan med civilsamhället. Länsstyrelserna beskriver att erfarenheter visar att insatser som genomförs i samverkan med civilsamhället generellt har goda förutsättningar att nå målgrupperna, synliggöra och minska trösklar till kommunal verksamhet och skapa ingångar till svenskt föreningsliv.

Flera länsstyrelser har betonat vikten av kommunernas aktiva medverkan i genomförande av insatserna för ökade möjligheter till långsiktigt upprätthållande av insatsens verksamhet.

2.4.2.3 Föräldralediga och andra personer med små barn

Prioriteringen av insatser för föräldralediga och andra personer med små barn har fortsatt stort genomslag vid beviljande av nya insatser. Under 2021 är 92 av de insatser som beviljats inriktade mot eller underlättar deltagande för föräldralediga och andra personer med små barn. Av dessa 92 insatser stödjer 89 språkinläring för samma målgrupp.

En sammanställning av de insatser som beviljats under året visar att drygt 44 miljoner kronor av årets tilldelade medel har använts till denna prioritering. En sammanställning av de insatser som beviljats under året visar att hanteringen av §37a-medlen fortsatt är i linje med av regeringen fastslagna prioriteringar.

Nedan följer några exempel på verksamheter som beviljats via §37a-medel under 2021:

- Flera länsstyrelser har beviljat insatser som syftar till att stödja föräldralediga via hembesök och att på olika sätt underlätta målgruppens möjligheter att delta i olika typer av föräldrastödjande insatser.
- Flera insatser riktade mot föräldralediga har beviljats med syftet att bidra till språkutveckling som ett steg mot i målgruppens etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Dessa insatser planeras ofta i samverkan med aktörer som erbjuder SFI och Öppen förskola
- Flera länsstyrelser har beviljat insatser för hela familjer i syfte att öka föräldrars delaktighet i barnens aktiviteter och skola. Länsstyrelserna i Östergötland och Stockholm har beviljat insatser med specifikt fokus på målgruppens möjlighet till friluftsliv.
- En stor andel av länsstyrelserna har beviljat insatser med specifikt fokus mot föräldrautbildning/föräldrastöd. Länsstyrelsen i Örebro har under året beviljat en insats för implementering av programmet *Föräldraskap i Sverige* i Örebro län. Förankringen av insatsen har varit mycket lyckad och utbildade gruppleddare och föräldrar vittnar om en mycket uppskattad verksamhet.

Många av de insatser som beviljats har huvudaktiviteten kompletterats med barnpassning för att i största möjliga mån möjliggöra deltagande för föräldralediga

2.4.2.4 Jämställdhet i insatserna

Samtliga länsstyrelser har under året arbetat för jämställdhetsintegrering av insatserna. En framgångsfaktor i arbetet är att jämställdhetsarbetet skall finnas med i alla faser i insatserna, från analys inför en ansökan till genomförande, slutförande och utvärdering.

Länsstyrelserna erbjuder kommuner och samverkansparter stöd i form av kompetenshöjande insatser och jämställdhet är en viktig aspekt i alla delar av länsstyrelsernas hantering av ansökningar och insatser. I linje med länsstyrelsens strategiska arbete inom jämställdhet skall alla 37a-insatser i ansökan redovisa förväntat könsuppdelat deltagarantal, och i samband med slutredovisning redovisa könsuppdelad statistik för deltagarantal. I alla ansökningar måste ansökande organisation besvara ett antal frågor och analysera insatsen utifrån perspektiven jämställdhet och jämlikhet.

Länsstyrelsernas sakkunniga inom jämställdhet och föräldrastöd involveras i allt högre grad i arbetet vilket var en framgångsfaktor för jämställdhetsintegrering.

När det gäller insatser kopplat till §37a-medlen lyfter länsstyrelserna återkommande att det generellt har varit svårt att nå män/pappor i föräldrastödjande insatser. Detta beror i någon mån på att i målgrupperna är kvinnor i högre utsträckning är hemma med barnen men även generella utmaningar kopplat till traditionella könsroller. Alla länsstyrelser jobbar aktivt med frågan och verkar för mer jämn fördelning mellan kön när det är relevant.

Med bakgrund i behovs- och målgruppsanalys har länsstyrelser under 2021 beviljat insatser med olika strategi för att uppnå ökad jämställdhet. Länsstyrelser värderar och bedömer föreslagen strategi utifrån tillgänglig statistik och erfarenhet. Länsstyrelserna har välutvecklade processer för jämställdhetsintegrering men ser samtidigt att frågan är komplex och flera länsstyrelser lyfter frågan som ett viktigt utvecklingsområde för kommande år.

3 Samlad bedömning

Länsstyrelserna bedömer att arbetet med §37- och §37a-medeln under 2021 har fungerat mycket väl. Intresset för medlen är fortsatt högt hos kommunerna och det strategiska arbetet med medlen effektiviseras kontinuerligt via utveckling av strukturer och rutiner. Medlen har under året bidragit till ökad beredskap och kapacitet i kommunerna och främjat etableringen i samhället genom att skapa nätverk och stödja språkinläring.

Länsstyrelserna gör bedömningen att medlen i många fall varit en avgörande faktor för att skapa insatser som främjar integration och etablering och de fungerar som en katalysator för att undersöka och utveckla nya samarbeten och metoder i kommunerna.

Liksom tidigare år bedömer länsstyrelserna att samverkan både inom och mellan kommuner är viktigt, och att medlen bidrar till initiering och utveckling av denna samverkan. Länsstyrelsernas redovisningar betonar att betydelsen av samverkan för att bibehålla beredskap och kapacitet ökar ytterligare vid ett lågt mottagande. Statsbidragen §37 och §37a är fortsatt en viktig komponent i arbetet med samordning av mottagande i länen och i samverkan med regionala och statliga aktörer. Medlen används för att möta behov som länsstyrelserna identifierat i behovsanalyser, regionala strategier och överenskommelser. I de fall där kommunerna har en ansträngd ekonomisk situation kan medlen ha en avgörande roll för att utveckla samarbeten, metoder och arbetssätt för att uppnå god kvalitet i arbetet med nyanlända och asylsökande. Länsstyrelserna bedömer att medlen även fortsatt kommer att vara viktiga för det strategiska arbetet.

3.1 Påverkan av pandemin

Under 2021 har pandemin haft stor påverkan på genomförande och hantering av §37- och §37a insatserna. När det gäller genomförande har länsstyrelserna fortsatt beviljat ett relativt stort antal förlängningar av insatser, men omständigheterna har även inneburit att andelen återkrav i samband med slutrapportering ökat. Samtidigt betonar länsstyrelsernas återrapporteringar att projektägarna i huvudsak varit flexibla och kreativa och med anpassningar i stor utsträckning kunnat fortsätta verksamheten för målgrupperna.

Gällande länsstyrelsernas hantering av §37 och §37a har pandemin inneburit att såväl förberedande arbete som stöd till och uppföljning av insatser har hanterats

digitalt. Länsstyrelserna bedömer att uppföljning av insatser och dialog med projektägare har varit möjligt att genomföra digitalt. Men det stora flertalet av länsstyrelserna uppger att dessa omständigheter har varit en utmaning som påverkat möjligheterna till bred samverkan och dialog.

I sina redovisningar har några länsstyrelser betonat målgruppernas utmaningar kopplat till ökad digitalisering av samhällets tjänster och service. En pågående digitalisering av samhället har förstärkts ytterligare under pandemin, vilket inneburit ytterligare utanförskap för vissa delar av målgruppen. Flera länsstyrelserna givit bifall till insatser kopplat till stöd och utbildning inom digitalisering. Oavsett fortsatt utveckling av pandemin är det troligt att behovet av insatser för stöd inom digitalisering kvarstår under kommande år.

3.2 Beredskap och kapacitet

Under 2021 har §37-medlen varit ett viktigt verktyg för att utveckla och bibehålla beredskap och kapacitet i kommunerna. Medlen har fortsatt bidragit till utveckling av samverkan, nya metoder och strukturer för att underlätta nyanlända personers etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Minskat mottagande och därmed försämrade budgetförutsättningar förstärker §37-medlens betydelse ytterligare. Alla länsstyrelser arbetar kontinuerligt med regionala behovsanalyser som ligger till grund för eventuella regionala prioriteringar och bedömning av insatser.

Likt tidigare års åiterrapporteringar ser Länsstyrelsen fortsatt att kommunernas fokus tenderar att alltmer förskjutas, från hantering av initialt mottagande till mer långsiktiga integrationsfrämjande insatser. Denna tendens tydliggörs ytterligare under 2021 då andelen beviljade insatser med syftet bosättning fortsatt minskar. En majoritet av de insatser som beviljats finansiering under året syftar till verksamhet inom områdena arbetsmarknad/sysselsättning och samverkan.

Länsstyrelserna bedömer att samverkan inom/mellan kommuner, med regionala aktörer och myndigheter är en framgångsfaktor kopplat till beredskap och kapacitet. Bred och förankrad samverkan bidrar till förbättrade förutsättningar till organisatoriskt lärande och spridning av erfarenheter, vilket är viktigt för långsiktigt hållbart arbete med mottagande.

Flera länsstyrelser betonar att välfungerande samverkan med Arbetsförmedlingen är en framgångsfaktor vid genomförande av arbetsmarknadsinsatser. Årets redovisningar innehåller ett antal goda exempel men lyfter även stora utmaningar kopplat till Arbetsförmedlingens pågående reformering. Flera länsstyrelser fokuserar specifikt på dialog och analys av möjligheter och plan för samverkan med Arbetsförmedlingen vid bedömning av insatser kopplat till arbetsmarknad/sysselsättning.

3.3 Samverkans roll i mottagandet av nyanlända och asylsökande

Som tidigare beskrivet bedömer länsstyrelserna att samverkan blir allt viktigare för ett välfungerande mottagande av nyanlända och asylsökande. Under senare åren har målgruppen för §37 och §37a minskat i antal men länsstyrelserna upplever inte att behovet av insatser minskar. Istället betonar flera länsstyrelser att minskat mottagande, och därmed mindre resurser, bidragit till ökat behov av samverkan inom/mellan kommuner och andra relevanta aktörer.

Länsstyrelsernas redovisningar visar med tydlighet att insatserna som finansieras via §37 och §37a bidrar till fortsatt utveckling av relevant samverkan på alla nivåer.

Flera länsstyrelser betonar en fortsatt positiv utveckling av regional samverkan, vilket i några fall även är en prioritering vid beviljande av §37-insatser.

§37a-medlen bidrar till förstärkning av civilsamhällets roll i integrationsarbetet. Civilsamhällets flexibilitet att hantera förändrade förutsättningar och kapacitet att arbeta nära målgrupperna kompletterar och förstärker kommunernas arbete på ett bra sätt. Det är därmed viktigt att länsstyrelserna även fortsatt kan stödja civilsamhällets engagemang och verka för att deras resurser kan tas tillvara på ett bra och effektivt sätt.

3.4 Utvecklingspotential

Intresset för och behovet av §37- och §37-insatser är fortsatt stort hos kommunerna och länsstyrelserna bedömer att medlen spelar en viktig roll för att skapa integrationsfrämjande insatser. Det är därför mycket angeläget att ständigt förbättra och utveckla länsstyrelsernas hantering.

Som ett steg i detta kontinuerliga arbete lanserades länsstyrelsernas E-tjänster för hantering av ansökningar och del/slutrappporter under 2020. Lanseringen av E-tjänsterna är i linje med i länsstyrelsernas nationella strategi för digitalisering. På grund av förseningar i samband med utveckling av kompletterande funktioner var det inte möjligt att använda alla delar av E-tjänsten under året. Arbetet med färdigställande och vidareutveckling hanterades under 2021 med fullskalig implementering under 2022.

Under 2021 har arbetet med fullständig integrering av jämställdhet och andra tvärssektoriella områden såsom mänskliga rättigheter och barns rättigheter fortsatt. Flera länsstyrelser redovisar ökad samverkan med regionalt sakkunniga när det gäller både stöd till kommuner/civilsamhälle och vid bedömning av insatser. Under 2022 planeras ytterligare arbete på nationell nivå för vidareutveckling av integrering av jämställdhet, barnrätt och mänskliga rättigheter i statsbidragshanteringen.

Flera länsstyrelser lyfter utveckling av arbetet med uppföljning och utvärdering av insatser som ett fortsatt utvecklingsområde. Alla länsstyrelser arbetar kontinuerligt för utveckling när det gäller uppföljning och utvärdering av insatser, och flera länsstyrelser betonar att kapaciteten på detta område utvecklats positivt under året. Några av länsstyrelserna lyfter dock potentiella vinster kopplat till en övergripande utvärdering av statsbidragens långsiktiga bidrag till hållbar integration och etablering. Möjligheten att genomföra denna typ av utvärdering kommer att beaktas vidare under 2022.

I denna rapport har det också lyfts fram andra områden för att utveckla länsstyrelsernas arbete med §37- och §37a-medlen framöver:

- Fortsatt utveckling av arbetet med regionala behovsanalys i nära dialog med kommunerna
- Länsstyrelserna bör fortsatt arbeta för att säkerställa/utveckla samverkan med Arbetsförmedlingen regionalt/lokalt.

4 Avslutande kommentarer

Likt tidigare år lyfter ett fåtal länsstyrelser utmaningar kopplat till det målgruppsbundna regelverket kring statsbidragen i sin redovisning. Med anledning av detta har Länsstyrelsen i Jönköpings län under 2021 genomfört en översyn av statsbidragen med fokus på argument för och emot ett gemensamt statsbidrag inom integration.

Utifrån de argument som beaktades i översynen av statsbidragen anser Länsstyrelsen att det inte finns tillräckliga skäl för att förorda en förändring av statsbidragen. Ett länsstyrelsegemensamt ställningstagande i frågan behöver föregås av en utvärdering av förväntade effekter för sökande organisationer och insatsernas målgrupper genom en risk- och konsekvensanalys.

Med utgångspunkt i översynen av statsbidragen har Länsstyrelsen, i samråd med Länsstyrelsen i Jönköpings län, beslutat att inte förorda en sammanslagning/förändring av statsbidragen.

Länsstyrelserna skall dock fortsatt verka för att underlätta hantering och samordning av statsbidragshanteringen både nationellt och regionalt.

Rapporten har författats av Ola Olsson, Länsstyrelsen i Jönköpings län. Ärendet har beslutats av Länsråd Johan Blom efter föredragning av integrationsutvecklare Michella Zayat.

Johan Blom

Länsråd, Länsstyrelsen i Värmlands län

Ärendet har beslutats digitalt och saknar därför underskrift

5 Bilagor

1. Rapport Länsstyrelsen Blekinge
2. Rapport Länsstyrelsen Dalarna
3. Rapport Länsstyrelsen Gotland
4. Rapport Länsstyrelsen Gävleborg
5. Rapport Länsstyrelsen Halland
6. Rapport Länsstyrelsen Jämtland
7. Rapport Länsstyrelsen Jönköping
8. Rapport Länsstyrelsen Kalmar
9. Rapport Länsstyrelsen Kronoberg
10. Rapport Länsstyrelsen Norrbotten
11. Rapport Länsstyrelsen Skåne
12. Rapport Länsstyrelsen Stockholm
13. Rapport Länsstyrelsen Södermanland
14. Rapport Länsstyrelsen Uppsala
15. Rapport Länsstyrelsen Värmland
16. Rapport Länsstyrelsen Västerbotten
17. Rapport Länsstyrelsen Västernorrland
18. Rapport Länsstyrelsen Västmanland
19. Rapport Länsstyrelsen Västra Götaland
20. Rapport Länsstyrelsen Örebro
21. Rapport Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland